

Transportørhåndbok

Transport av farlig gods
ADR/RID 2024

Forord

Håndboken er ment som et praktisk hjelpemiddel for behandling og transport av farlig gods. Innholdet er et utdrag av ADR-reglene, samt forskrift omhandlende nasjonal transport med ferje (riksvegferjene).

Enkelte regler i denne håndbok er strengere enn hva ADR tilsier, grunnet praktisk tillempling. Det er også tatt inn enkelte interne regler. Fullstendige bestemmelser om transport av farlig gods på veg, bane og innenriks ferje, finnes i ADR/RID veg-/jernbane-transport av farlig gods samt forskrift om transport på skip av spesielle eller farlige laster i bulk eller som pakket gods.

PostNord AS påtar seg ikke ansvar for eventuelle trykkfeil eller mangler i denne brosjyren.

Oslo den 01.01.2024.

PostNord AS

Sikkerhetsrådgiver

Sikkerhetsrådgiver	4
Avsenders plikter	4
Transportørens plikter	5
Transportdokumenter	6
- språk	6
- eks. på klassifisering	7
N.O.S.	7
Begrenset mengde	8
Eks. på transportdokument	9
Emballasjegruppene	10
Eks. på skriftlige instruksjoner	11
Transport iht. "1.1.3.6"	15
- multiplikator/poeng	16
- tabell	17-19
Samlastingsforbud	22
Samlastingsregler i klasse 1	22
Atskillelsesregel	22-23
Farlig gods som ikke mottatt til transport	23
Lasteregler	24
Nasjonal ferjetransport	24
Internasjonal ferjetransport	24
Hvem gjør hva	25-28
Sikkerhet	29
Utstyr på bil	30
Merking av transportenhet	30
Avvik	32
Uhell, tiltak	33
Uhell, melding om	34
Uhell bil, huskeliste	35
Faresedler ADR/klassene	36

Sikkerhetsrådgiver

Enhver virksomhet som er involvert i transport av farlig gods ved å klassifisere, pakke, fylle, laste, losse, formidle eller motta for transport, transportere eller på annen måte kommer i befattning med transport av farlig gods, plikter å ha eller være tilsluttet en sikkerhetsrådgiver. Sikkerhetsrådgiveren skal inneha gyldig bevis som sikkerhetsrådgiver utstedt av myndighet.

Avsenders plikter

- Forvisse seg om at godset er tillatt å transportere i henhold til ADR/RID.
- Forvisse seg om at godset er rett klassifisert.
- Er stoffet klassifisert som N.O.S., må innholdet av blandingen fremkomme i en parentes i klassifiseringen.
- Emballere/samemballere godset i henhold til bestemmelsene.
- Merke hvert kolli med UN nummer og faresedler.
- Merke kolli som er pakket som "begrenset mengde" med egen fareseddel.
- Merke kolli som er pakket som "unntatt mengde" med egen fareseddel.
- Kolli pakket som "begrenset -/ og unntatt mengde" krever ikke transportdokument.
- Påse at tom, ikke rengjort emballasje er rett merket, lukket og like tette som om de var fulle.
- Farlig gods skal kun overleveres til "kjent" transportør.
- Gi transportøren nødvendige opplysninger / transportdokument (fraktbrev) på alle farlig gods sendinger.

Utstede transportdokument

- UN nummer, varenavn, faresedler, emballasjegruppe og tunnelrestriksjonskode=klassifisering. Ved N.O.S posisjoner skal innholdet av "blanding" fremkomme i en parentes i klassifiseringen. Eks. UN 1993 Brannfarlig væske, N.O.S. (inneholder xylene og benzen), 3, II (D/E)
- Antall og beskrivelse av kolli, samt den samlede mengde farlig gods som volum eller brutto masse i kilo for hvert UN nummer/ emballasjegruppe.
- Avsender og mottakers navn og adresse.

Transportørens plikter

- Ta forholdsregler som sikrer en trygg og forsvarlig transport.
- Forvisse seg om at godset er tillatt å transportere
- Forvisse seg om at den fastsatte dokumentasjon befinner seg i kjøretøyet (transportdokument og skriftlige instruksjoner/transportuhellskort)
- Kontrollere at kjøretøyet ikke er overlastet.
- Sjåføren skal ha kunnskap om transport av farlig gods og ADR kompetanse bevis (når ADR krever det).
- Ha påbudt sikkerhetsutstyr og brannslukkere, se skriftlige instruksjoner/transportuhellskort
- Merke vekselpåbygg (container) og kjøretøy når det kreves i ADR.
- Ved uhell, fare for lekkasje; varsle via nødnummer 110.
- Tilsyn med kjøretøyet, se ADR for mengdereglene.
- Ivareta bestemmelsene om sikring / sikkerhetsrisiko, se ADR kap. 1. 10.

Den som mottar farlig gods til transport, plikter å avvise godset dersom:

- Det er åpenbart at godset ikke er forskriftsmessig emballert.
- Emballasjen har synlige skader som vil kunne innvirke på sikkerheten under transporten.
- Godset er ikke merket med UN nummer og fareseddel / faresedler.
- Mangler transportdokument / fraktbrev.

Skadet farlig gods må aldri settes i transport.

Det er forbudt å åpne kolli som inneholder farlige stoffer (Unntak se side 32*).

Transportdokument

Transportdokumentet kan være et ordinært fraktbrev eller annet dokument. Det er ingen krav til utseende, men til innhold. De skriftlige instruksjonene / transportuhellskort er standard informasjon for de ulike klassene.

Språk i transportdokumentet:

Nasjonal transport: Norsk, svensk eller dansk.

Internasjonaltransport: Norsk, samt engelsk, tysk eller fransk.

Språk i skriftlige instruksjoner / transportuhellskort:

Nasjonal og internasjonal transport: På et språk som sjåføren forstår.

Ved all transport av klassifisert farlig gods kreves transportdokument. Skriftlige instruksjoner skal befinne seg i alle kjøretøy. Link til skriftlige instruksjoner / transportuhellskort på ulike språk:
http://www.unece.org/trans/danger/publi/adr/adr_linguistic_e.html

Forklaring og eksempler på klassifisering:

UN 1230 Metanol 3 (6.1) II D/E

UN 1230 = stoffets identifikasjonsnummer/UN nummer

Metanol = varenavn

3 = fareseddel nr. 3, brannfarlig væske (primærfare)

6.1) = fareseddel nr. 6.1, giftig (sekundærfare)

II = emballasjegruppe II (middels farlig stoff)

D/E = Tunnelrestriksjonskode

UN 0012 Ammunisjon 1.4 S, 50 kilo

UN 0012 = gjenstandens identifikasjonsnummer / UN nummer

Ammunisjon = varenavn

1 = klasse 1 - eksplosive stoffer og gjenstander

4 = faregruppe

S = forenighetsgruppe ("samlastingsnøkkel" med andre stoffer i klasse 1)

50 kilo = netto eksplosiv innhold

N.O.S. (blanding av noe)

Der N.O.S. står i klassifiseringen, skal innholdet i blandingen beskrives i en parentes i klassifiseringen. Eks. UN 1993 Brannfarlig væske N.O.S. (inneholder xylen og bensen)

3 II (D/E)

Emballasjegruppene - betydning

Emballasjegruppe I - meget farlig
Emballasjegruppe II - middels farlig
Emballasjegruppe III - mindre farlig

Se ADR for spesifikk betydning for den enkelte klasse/stoff.
Klassene 1 og 7 benytter ikke emballasjegruppe for å angi faregrad.
Klasse 2 benytter store bokstaver for å angi gassens fare egenskap. Se skriftlige instruksjoner. (Bokstavene fremkommer ikke i klassifiseringskoden, men via faresedlene).

A	=	kvelende (asphyxiant)
O	=	oksidierende (oxidizing)
F	=	brennbare (flammable)
T	=	giftige (toxic)
C	=	etsende (corrosive)
CO	=	etsende, oksidierende
FC	=	brennbar, etsende
TF	=	giftige, brennbare
TC	=	giftige, etsende
TO	=	giftige, oksidierende
TFC	=	giftige, brennbare, etsende
TOC	=	giftige, oksidierende, etsende

Skriftlige instruksjoner - Transportuhellskort

Tiltak ved ulykker eller nødsituasjoner Hvis en ulykke eller nødsituasjon oppstår eller er nært forestående under transport, skal kjøretøyets mannskap gjennomføre følgende tiltak dersom det er trygt og praktisk gjennomførbart:

- Sett på bremsene, stopp motoren og slå av strømmen fra batteriet ved hjelp av hovedstrømsbryteren hvis en slik finnes;
- Unngå tennkilder og røyking, samt bruk av elektroniske sigaretter. Ikke slå på elektrisk utstyr;
- Varsle relevante nødetater, gi dem så mye informasjon om hendelsen eller ulykken og de involverte stoffene som mulig;
- Ta på varselvest og sett ut frittstående varselsignaler på en hensiktsmessig måte;
- Ha transportdokumentene lett tilgjengelig for utrykningspersonell når disse ankommer;
- Ikke gå i eller berør utlekkede stoffer og unngå å puste inn gass, røyk, støv og damp ved å oppholde deg i den retningen vinden blåser fra;
- Bruk brannslukkerne til å slukke mindre branner i dekk, bremses og motorrom hvis det er hensiktsmessig og trygt;
- Kjøretøyets mannskap skal ikke forsøke å slukke brann i lasterommet;
- Dersom det er hensiktsmessig og trygt, bruk utstyret på kjøretøyet til å forhindre lekkasjer til vannmiljøer eller avløp, og til å samle opp søl;
- Gå vekk fra ulykkesstedet, råd andre til å gjøre det samme og følg rådene fra redningstjenesten;
- Fjern alle tilsølte klær og bruk tilsølt beskyttelsesutstyr og avhend det på en trygg måte;

Tilleggsveiledning for kjøretøys mannskap om egenskapene til farlig gods etter klasse og tiltak avhengig av rådende omstendigheter		
Faresedler (1)	Farlige egenskaper (2)	Tilleggsveiledning (3)
Eksplosive stoffer og gjenstander 1 1.5 1.6	Kan ha mange egenskaper og effekter slik som: Massedensiteter, riktast av splinter og annet materiale, intens brann/varme, kraftige lysglint, kraftig støy eller røyk. Følsomme for sjokk eller støt eller varme.	Ta dekning, og hold deg vekk fra vinduer.
Eksplosive stoffer og gjenstander 1.4	En viss fare for eksplosjon og brann.	Ta dekning.
Brannfarlige gasser 2.1	Fare for brann. Fare for eksplosjon. Kan være under trykk. Fare for kvelning. Kan forårsake forbrenninger eller frostskafer. Beholdere kan eksplodere ved oppvarming.	Ta dekning Unngå lavgiggende områder.
Ikke-brannfarlige, ikke-giftige gasser 2.2	Fare for kvelning. Kan være under trykk. Kan forårsake frostskafer. Beholdere kan eksplodere ved oppvarming.	Ta dekning. Unngå lavgiggende områder.
Giftige gasser 2.3	Fare for forgiftning. Kan være under trykk. Kan forårsake forbrenninger eller frostskafer. Beholdere kan eksplodere ved oppvarming.	Bruk fluktmaske. Ta dekning. Unngå lavgiggende områder.
Brannfarlige væsker 3	Fare for brann. Fare for eksplosjon. Beholdere kan eksplodere ved oppvarming.	Ta dekning. Unngå lavgiggende områder.
Brannfarlige faste stoffer, selvreaktive stoffer, polymeriserende stoffer og faste desensiterte eksplosiver 4.1	Fare for brann. Brannfarlige eller brennbare, kan antennes av varme, gasser eller flammer. Kan inneholde selvreaktive stoffer som er tilbøyelige til eksoterm dekomponering dersom de utsettes for tilførsel av varme, kontakt med andre stoffer (som syrer, tungmetallforbindelser eller aminer), friksjon eller støt. Dette kan medføre utvikling av skadelige og brannfarlig gass eller damp eller selvantennelse. Beholdere kan eksplodere ved oppvarming. Risiko for eksplosjon av desensiterte eksplosiver etter tap av desensitiserer.	
Selvantennende stoffer 4.2	Fare for brann ved selvantennelse dersom emballasjen er skadd, eller ved lekkasje. Kan reagere voldsomt med vann.	
Stoffer som utvikler brannfarlige gasser i kontakt med vann 4.3	Fare for brann eller eksplosjon ved kontakt med vann.	Utlekkede stoffer bør holdes tørre ved tildekking.

Tilleggsveiledning for kjøretøys mannskap om egenskapene til farlig gods etter klasse og tiltak avhengig av rådende omstendigheter		
Faresedler (1)	Farlige egenskaper (2)	Tilleggsveiledning (3)
Oksiderende stoffer 5.1	Fare for voldsom reaksjon, antennelse og eksplosjon ved kontakt med brennbare eller brannfarlige stoffer.	Unngå blanding med brannfarlige eller brennbare stoffer (f.eks. sagflis).
Organiske peroksid 5.2	Fare for eksoterm (varmeutviklende) dekomponering ved høye temperaturer, kontakt med andre stoffer (som syrer, tungmetallforbindelser eller aminer), friksjon eller støt. Dette kan medføre utvikling av skadelige og brannfarlige gasser eller damper eller selvantennelse.	Unngå blanding med brannfarlige eller brennbare stoffer (f.eks. sagflis).
Giftige stoffer 6.1	Fare for forgiftning ved inndåning, hudkontakt eller svelging. Farlig for vannmiljøer eller avløpssystemer.	Bruk fluktmaske.
Infeksjonsfremmende stoffer 6.2	Fare for infeksjon. Kan forårsake alvorlige sykdommer hos mennesker eller dyr. Farlig for vannmiljøer eller avløpssystemer.	
Radioaktivt materiale 7A 7B 7C 7D	Fare for å bli tatt opp i organismen og ytre stråling.	Begrens eksponeringstiden.
Spaltbart materiale 7E	Fare for nukleær kjedereaksjon.	
Etsende stoffer 8	Fare for etseskader. Kan reagere kraftig med hverandre, med vann og andre stoffer. Utlekket stoff kan utvikle etsende damper. Farlig for vannmiljøer eller avløpssystemer.	
Forskjellige farlige stoffer og gjenstander 9 9A	Fare for forbrenninger. Fare for brann. Fare for eksplosjon. Farlig for vannmiljøer eller avløpssystemer.	

ANM 1: For farlige stoffer med flere farer og ved samlastning skal alle relevante tiltak følges.

ANM 2: Tiltakene som er listet i kolonne (3) i tabellen må tilpasses slik at de tilsvarende klassene med farlig gods som transporteres og den aktuelle transportmåten.

Tilleggsveiledning for kjøretøys mannskap om egenskapene til farlig gods etter klasse og tilfak avhengig av rådende omstendigheter		
Merke (1)	Farlige egenskaper (2)	Tilleggsveiledning (3)
Miljøfarlige stoffer	Farlig for vannmiljøer eller avløpssystemer.	
Oppravede stoffer	Farer for forbrenninger.	Unngå kontakt med varme deler av transportenheten og utlekket stoff.

Utstyr for personlig og alminnelig beskyttelse som skal medbringes på transportenheten i henhold til ADR 8.1.5 for å utføre generelle og farespesifikke tiltak.

Følgende utstyr skal medbringes i alle transportenheter:

- minst en stoppekloss per kjøretøy, av egnet størrelse for kjøretøys vekt og hjuldiameter;
- to frittstående varsel signaler;
- øyeskyllevæske ^a; og

for hvert medlem av kjøretøys mannskap

- varselvest;
- en lommelykt;
- et par beskyttelseshansker; og
- øyeskyttelse.

Tilleggsutstyr som kreves for enkelte klasser:

- en fluktmasker til hver enkelt av kjøretøys mannskaper skal medbringes på transportenheten ved transport av gods med fareseddel nummer 2.3 eller 6.1;
- en spade ^b;
- tetning for sluk ^b;
- oppsamlingsbeholder ^b.

Transport iht. 1. 1. 3. 6

Transport i henhold til bestemmelsene i ADR, kapittel 1.1.3.6 (heretter kalt "1.1.3.6") kan skje når mengden av farlig gods som transporteres i en transportenhet:

- Ikke overstiger verdien i tabellen på side 17-19 for en transportkategori
- Eller den samlede beregnede verdi i poeng (kilo x multiplikator) for lastet farlig gods tilhører forskjellige transportkategorier ikke overstiger 1000 poeng.
Ved transport av iht. "1.1.3.6" pakket farlig gods på en transportenhet (bil eller bil og henger) behøver bl.a. ikke følgende ADR bestemmelser å være oppfylt:
 - Merking med oransje skilt/faresedler
 - Skriftlige instruksjoner (transportuhellskort)
 - Krav til kjøretøys mannskap og utstyr. krav til en 2 kilos brannslukker.
 - Ingen krav til ADR kompetansebevis, men krav til **opplæring**.
 - Kontakt overordnet / Sikkerhetsrådgiver for opplæring.

Husk:

Transportdokument / fraktbrev skal alltid følge med transport. Røykeforbud ved lasting, lossing og godsbehandling. Krav til tilsyn gjelder når ADR kap 8.4. krever det.

Transport iht. 1.1.3.6 (fortsettelse)

Når farlig gods i forskjellige transportkategorier (som vist i tabellen) transporteres på én transportenhet, skal summen av:

- mengde stoffer og gjenstander av transportkategori 1, multiplisert med "50"
- mengde stoffer og gjenstander av transportkategori 1, omtalt i merknaden a/, multiplisert med "20"
- mengde stoffer og gjenstander av transportkategori 2, multiplisert med "3"
- mengde stoffer og gjenstander av transportkategori 3, multiplisert med "1"
- mengde stoffer og gjenstander av transportkategori 4, ubegrenset (0) ikke overstige "1000".

Stoffer og gjenstander i transportkategori 0, kan ikke transporteres iht. "1.1.3.6". Uansett hvor liten mengden er av stoffer og gjenstander i transportkategori 0, blir det en ADR transport.

Transport iht. 1.1.3.6, tabell

Transportkategori	Stoffer eller gjenstander Emballasjegruppe eller klassifikasjonskode/gruppe eller UN-nr.		Største samlede mengde på en transportenhet/ jernbanevogn
0	Klasse 1	1.1A, 1.1L, 1.2L, 1.3L og UN-nr. 0190	0 = ADR Transport
	Klasse 3	UN-nr. 3343	
	Klasse 4.2	Stoffer som tilhører emballasjegruppe I	
	Klasse 4.3	UN-nr. 1183, 1242, 1295, 1340, 1390, 1403, 1928, 2813, 2965, 2968, 2988, 3129, 3130, 3131, 3134, 3148, 3396, 3398 og 3399	
	Klasse 5.1	UN-nr. 2426	
	Klasse 6.1	UN-nr. 1051, 1600, 1613, 1614, 2312, 3250 og 3294	
	Klasse 6.2	UN-nr. 2814, 2900	
	Klasse 7	UN-nr. 2912 til 2919, 2977, 2978, 3321 til 3333	
	Klasse 8	UN-nr. 2215	
Klasse 9	UN-nr. 3215, 3151, 3152 og 3432 og utstyr som inneholder slike stoffer eller blandinger og tom, ikke rengjort emballasje som har inneholdt stoffer klassifisert i denne transportkategorien, med unntak av emballasje tilhørende UN-nr 2908		

Transport-kategori	Stoffer eller gjenstander Emballasjegruppe eller klassifikasjons- kode/gruppe eller UN-nr.		Største samlede mengde på en transportenhet/ jernbanevogn
1	Stoffer eller gjenstander som tilhører emballasjegruppe 1 og som ikke er klassifisert i transportkategori 0 samt stoffer og gjenstander av følgende klasser:		20 Gangetall 50
	Klasse 1	1.1B til 1.1J ^{9/} , 1.2B til 1.2J, 1.3C, 1.3G, 1.3H, 1.3J og 1.5D ^{9/}	
	Klasse 2	gruppene T, TC ^{9/} , TO, TF, TOC ^{9/} og TFC. Aerosoler: gruppene C, CO, FC, T, TF, TC, TO, TFC og TOC, kjemikalier under trykk: UN-nr 3502, 3503, 3504 og 3505	
	Klasse 4.1	UN-nr. 3221 til 3224 og 3231 til 3240	
	Klasse 5.2	UN-nr. 3101 til 3104 og 3111 til 3120	
a/ For UN-nr. 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482, 1005 og 1017, skal største samlede mengde på en transportenhet/jernbanevogn være 50 kg.			50 Gangetall 20
2	Stoffer eller gjenstander som tilhører emballasjegruppe II og som ikke er klassifisert i kategoriene 0, 1 eller 4 samt stoffer av følgende klasser:		333 Gangetall 3
	Klasse 1:	1.4B til 1.4G og 1.6N	
	Klasse 2:	gruppe F, Aerosoler: F Kjemikalier under trykk: UN-nr 3501	
	Klasse 4.1	UN-nr. 3225 til 3230	
	Klasse 5.2	UN-nr. 3105 til 3110	
	Klasse 6.1	stoffer og gjenstander som tilhører emballasjegruppe III	
Klasse 9	UN-nr. 3245		

Transport-kategori	Stoffer eller gjenstander Emballasjegruppe eller klassifikasjons- kode/gruppe eller UN-nr.		Største samlede mengde på en transportenhet/ jernbanevogn
3	Stoffer og gjenstander som tilhører emballasjegruppe III og som ikke er klassifisert i transportkategori 0, 2 eller 4 samt stoffer og gjenstander av følgende klasser:		1000 Gangetall 1
	Klasse 2	gruppene A og O, Aerosoler: A og O, kjemikalier under trykk: UN-nr 3500	
	Klasse 3	UN-nr. 3473	
	Klasse 4.3	UN-nr. 3476	
	Klasse 8	UN-nr. 2794, 2795, 2800 og 3028 og 3477	
	Klasse 9	UN-nr. 2990 og 3072	
4	Klasse 1	1.4S	Ubegrenset
	Klasse 4.1	UN-nr. 1331, 1345, 1944, 1945, 2254 og 2623	
	Klasse 4.2	UN-nr. 1361 og 1362 Emballasjegruppe III	
	Klasse 7	UN-nr. 2908 til 2911	
Klasse 9	UN-nr. 3268, 3499, 3509 og tom, ikke rengjort emballasje som har inneholdt farlig gods, unntatt når den er klassifisert i transport-kategori 0		

Transportkategori 0

Transport kategori 0's oppgitte klassifikasjoner og UN nummer, samt tom ikke rengjort emballasje som har inneholdt stoffer av tilsvarende klassifikasjoner og UN nummer, kan ikke transporteres iht. "1.1.3.6". Transportkategori 0 = ADR transport. Klasse 1: de oppgitte UN numre, mottas IKKE til transport i PostNord, da de bl.a. krever spesielt godkjent kjøretøy for eksplosiv transport, såkalt EX/II eller EX/III.

Transportkategori 1

Stoffer og gjenstander som tilhører emballasjegruppe I og som ikke er klassifisert i transportkategori 0, samt spesielt nevnte stoffer og gjenstander. Transport kategori 1 har 20 kilo som maksimum og gangetall 50 (= 1000 poeng).

Transportkategori 2

Stoffer og gjenstander som tilhører emballasjegruppe 2 og som ikke er klassifisert i transportkategori 0, 1, 3 eller 4, samt spesielt nevnte stoffer og gjenstander. Transport kategori 2 har 333 kilo som maksimum og gangetall 3 (= 1000 poeng).

Transportkategori 3

Stoffer og gjenstander som tilhører emballasjegruppe 3 og som ikke er klassifisert i transportkategori 0, 1, 2 eller 4, samt spesielt nevnte stoffer og gjenstander. Transport kategori 3 har 1000 kilo som maksimum og gangetall 1 (=1000 poeng).

Transportkategori 4

Stoffer og gjenstander som er spesielt nevnt, samt tom, ikke rengjort emballasje, som har inneholdt farlig gods, unntatt når dener klassifisert i transportkategori 0. Transport kategori 4 er ubegrenset, gangetall 0 og således ingen begrensning i kilo eller poeng.

Sendinger i transportkategori 4 skal IKKE regnes med ved opplasting i kombinasjoner med transport kategori 1, 2 og eller 3. Eks.: UN 1824 Natriumhydroksidløsning 8, II vekt 333 kilo. 333 ganger 3 = (999) 1000 poeng som er maksimum mengde. Har vi samme klassifisering og 200 kilo blir det 200 ganger 3 = 600 poeng og vi kan i tillegg laste eks. 400 kilo av transportkategori 3 med gangetall 1, som gir 400 poeng og til sammen 1000 poeng.

Lasting

Samlastingsforbud

Gods i klasse 1, merket med fareseddel nr 1, 1.4 (med unntak av 1.4S), 1.5, 1.6, skal ikke samlastes med annet farlig gods merket med fareseddel nr. 2 t.o.m. nr. 9. Samlasting er tillatt mellom klasse 1 og 9 med UN nummer 2900, 3072 og 3268.

Samlasting i klasse 1

Klasse 1, tilhørende forskjellige forenlighetsgrupper (bokstaver), skal kun samlastes i henhold til tabell.

For eksakt informasjon, se ADR kap. 7.5.2.2.

Forenlighets-gruppe	A	B	C	D	E	F	G	H	J	L	N	S
A	X											
B		X		1/								X
C			X	X	X		X				2/3/	X
D		1/	X	X	X		X				2/3/	X
E			X	X	X		X				2/3/	X
F						X						X
G			X	X	X		X					X
H								X				X
J									X			
L										4/		
N			2/3	2/3	2/3						2/	X
S		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X

X = samlasting er tillatt. Felt merket 1/, 2/, 3/ betyr at de kan samlastes kun etter spesielle regler, se ADR. Klasse 1 kan kun transporteres iht. "1.1.3.6" på ordinære kjøretøy.

Atskillelse

Matvarer, andre konsumartikler og dyrefôr skal oppbevares og lastes atskilt fra farlig gods merket med fareseddel nr. 6.1, 6.2 og nr. 9 som inneholder UN. nr. 2212, 2315, 2590, 3151, 3152, 3245.

Atskilt ved:

- hele delevegger som er minst like høye som det farlige godset, eller
- av annet gods som ikke er merket med fareseddel nr. 6.1, 6.2 og 9
- avstand på 0,8 meter

I tillegg krever Mattilsynet (se Kvalitetssystemet - transport av næringsmidler) bl.a.:

- Lasterom, paller, arbeidsredskaper osv. skal ikke være forurenset av farlig gods, kjemikalier, jord o.l.
- Farlig gods, kjemikalier eller annet gods som kan avgi gasser eller lukt skal ikke lastes i samme transportenhet som næringsmidler.
- Næringsmidler og farlig gods/ kjemikalier/ produkter av jord bør lastes i hver sin ende av transportenheten. Uansett skal det være en adskillelse på minst 0,8 meter. Dette kravet gjelder også ved terminalbehandling.

Farlig gods som ikke mottas til transport

- Eksplosive stoffer og gjenstander, unntatt 1.4 S
- Giftige gasser (T) og tom ikke rengjort emballasje, merket med fareseddel nr. 2.3, unntatta aerosoler.
- Desensiterte eksplosiver av klasse 3 og 4.1
- Giftige stoffer i klasse 6.1, emballasjegruppe I
- Infeksjons fremmede i klasse 6.2 i kategori A
- Radioaktivt materiale. Unntakskolli med UN-nr. 2908 til UN-nr. 2911 kan mottas til transport.

Lasteregler:

Lastingen må utføres slik at godset ikke forskyver seg eller kan bli skadet. Kollimarkeringen med stuingssymboler, skal alltid respekteres og følges slik at farlige situasjoner ikke oppstår.

må ikke
nedstues

stå med
pilene opp

beskyttes
mot vann

Nasjonal/internasjonalt ferje

Nasjonal ferje

Om bord i ferjen gjelder sjøfartsdirektoratets forskrift. Ferjens utstyr og antall passasjerer er bestemmende for antall farlig gods transporter pr. tur og plassering av enhetene. Er transporten iht 1.1.3.6, vil ferjetransporten kunne gjennomføres uten restriksjoner for antall enheter osv. Ved ombordkjøring skal kopi av transportdokumenter overleveres til ferjens mannskap.

NB! Gjelder også ved transport iht 1.1.3.6.

Internasjonalt ferje

De aller fleste ferjene benytter bestemmelsene i IMDG (International Maritime Dangerous Goods Code).

Følgende dokumentasjon skal medfølge sjøtransporten:

- Transportdokument
- Dangerous Goods Declaration

Container- eller kjøretøystuingssertifikat, underskrevet av den som har lastet enheten. Transportenhet skal være merket iht. bestemmelsene i IMDG. **NB!** Type farlig gods/mengde bestemmer om transportenheten kan medfølge en passasjerferje eller om det må benyttes ro-ro skip. Kontakt ferjerederiet for avklaring, **før** transporten starter.

Hvem gjør hva

1. Avsender

- Godset skal være korrekt klassifisert, emballert og merket med UN-nummer samt fareseddel(er)
- Utsteder og overleverer transportdokument. Alle farlige gods forsendelser krever slik dokumentasjon.

2. Sjåfør hos avsender

- Motta transportdokument.
- Kontroll av transportdokumentet, godsmerking og emballasje.
- Hvis feil eller skade på godset, kontakt avsenders ansvarshavende. Skadet gods skal ikke settes i transport!
- Samlastingsforbud? Utstyr?
Merking av kjøretøyet med oransje skilt og faresedler?
- Ved transport av gass skal kjøretøyet merkes bak med egen fareseddel, med tekst: "Advarsel ingen ventilasjon - Åpnes med forsiktighet".
- Transportdokumentet oppbevares atskilt fra andre dokumenter og lett tilgjengelig i bilens førerhus.

3. Sjåfør ved terminal

- Transportdokument leveres sammen med godset på terminalen

4. Terminalarbeider ved godsmottak/terminal

- Motta transportdokument (fraktbrev)
- Kontroller antall kolli iht. transportdokumentet
- Kontroller at emballasjen er uten skade.
- Kontroller at godset er merket med UN-nummer og fareseddel(er)
- Hvis OK på alle punkter overføres godset og transportdokumentet samlet til avgående enhet.
- Hvis feil, skade eller mangler oppdages på godset og/eller transportdokumentet, kontaktleder.

NB! Gods pakket og merket som "begrenset mengde", "unntatt mengde", samt kun merket med forbrukermerking, krever ikke transportdokumenter. Skal gods mellomlagres for senere utkjøring, plasseres gods og transportdokumentene på egen oppmerket plass / lagringssted iht lokal rutine. Se også forskriftens § 7 om opphold under transporten.

5. Godsekspeditor ved opplasting på avgående enhet

Fyll ut lasteerklæring / lastet farlig gods

- påbegynn utfylling av lasteerklæringen / "jeg har".
- kryss over tilsvarende fareseddel som godset.
- samlastingsforbud?
- notér klassifisering, mengde i kilo og gangetall.
- regn ut "poeng".

Godset stues/sikres.

Avslutt utfylling av lasteerklæringen /"jeg har".

Farlig gods "samles" og fremføres i hovedsak på en transportenhet pr. strekning der hvor det er hensiktsmessig og praktisk mulig.

6. Terminalarbeider / skiftleder ved klargjøring og merking av vekselpåbygg (vekselpåbygg = PostNord container).

- Hvis samlet poengsum overstiger 1000 poeng og vekselpåbygget skal fremføres på vei, kreves ikke merking av vekselpåbygg, men bilen skal merkes med oransje skilt. (Ved transport av klasse 1 og 7 skal vekselpåbygget merkes med faresedler)
- Hvis vekselpåbygget skal fremføres på jernbane eller vei/ jernbane, skal vekselpåbygget merkes på alle fire sider med tilsvarende faresedler som avkrysset på "lasteerklæring / lastet farlig gods".
- Ved transport av gass skal enheten merkes bak med egen fareseddel, med tekst: "Advarsel - Ingen ventilasjon – Åpnes med forsiktighet".
- Lasteerklæring / lastet farlig gods:
- Originalen leveres skiftleder/avd.sjef iht lokal rutine
- Kopien vedlegges transportdokumentene som legges i eget plastlomme og festes til plommen.
- Ved fremføring via jernbane meldes farlig gods transport via e-post, til CargoNet senest 1 time før togavgang (event. lokalt avtalt frist).
- Hvis hele vekselpåbygg transitteres via annen PostNord avdeling, sendes tilsvarende melding til denne.

7. Sjåfør ved fremføring/avreise

- Hent transportdokumentene fra "plommen".
- Hvis ferje underveis, en kopi av transportdokumentene per ferje.
- Kontroll, se punkt. 2.
- Hvis summen av 1, evt. 2 containere, overstiger 1000 poeng skal transportenheten merkes med oransje skilt, se også pkt. 6.

7. Sjåfør ved overføring til jernbane / transport internt

- Transportdokumentene kan forbli i plastomslaget som er festet til plomben.

8. Sjåfør ved myndighetskontroll på vegen

- Overlever transportdokumentene.
- Vis ADR utstyret og kompetansebeviset.
- Vær behjelpelig med å presentere lasten om ønsket.
- Ved "behov for hjelp", ring PostNord sikkerhetsrådgiver, se kontaktinfo på kortet for sikkerhetsrådgivertjenesten / egen sikkerhetsrådgiver forbistand

9. Sjåfør ved ankomst terminal

- Overlever lasten og transportdokumentene.
- Etter stengetid: Fest transportdokumentene til plomben eller i postkasse iht. lokal prosedyre.

10. Godsekspeditor ved lossing

- Motta / hente transportdokumentene som holdes sammen med godset. Se også pkt 4.
- Enheter med farlig gods skal "utluftes" før lossing starter.
- Hvis transportdokumentene mangler, se egen prosedyre / kontakt skiftleder/avd.sjef.
- Etter lossing skal vekselpåbyggets fareseddelmerking fjernes eller makuleres ved å sette tydelig kryss over faresedlene.

11. Sjåfør ved utkjøring

- Se punkt. 2.

12. Sjåfør hos mottaker

- Overlever gods og transportdokument.
- Farlig gods skal aldri utleveres uten kvittering.
- Ved tvil om at mottaker er "rett person", be om legitimasjon.

Sikkerhet

Sikkerhet - terminal

Tenk sikkerhet / sikring av terminal og gods. Farlig gods er/kan være mål for personer som ønsker å skade samfunnet.

- Terminalen skal være sikret og ha god belysning.
- Farlig gods skal kun overleveres til "kjente" transportører.
- Uvedkommende skal ikke ha tilgang til farlig gods dokumenter eller opplysninger om farlig gods som er i transport.
- Rapporter uvanlige ("unormale") hendelser eller spørsmål fra ukjente om farlig gods transporter eller type farlig gods som vi transporterer.
- Røykeforbud ved lossing og lasting.

Sikkerhet - sjåfør

Tenk sikkerhet/sikring av kjøretøy og last under transport og ved stopp. Det lastede farlige godset er/kan være mål for personer som ønsker å skade samfunnet.

- Ta forholdsregler for å unngå tyveri / misbruk av farlig gods som som kan sette menneskeliv i fare eller skade på materiell og miljø.
- Studer de skriftlige instruksjonene før transporten starter.
- Transportdokumentene oppbevares atskilt fra andre dokumenter og lett tilgjengelig i førerhuset, men uten at uvedkommende kan få tilgang til opplysningene.
- Passasjer er ikke tillatt.
- Røykeforbud ved lossing, lasting og godsbehandling.
- Motoren stoppes ved lasting/lossing.
- Lås kjøretøyet, lukke vinduene og sikre lasterommet hver gang kjøretøyet forlates.
- Fyll opp drivstofftanken før transporten starter.
- Planlegg kjøreruten for å unngå unødige stopp.
- Hvis uhell, ring tlf. 110.

- Husk spesielt: Samlastingsforbudene og krav om atskillelse (matvarer)
- Rapportere uvanlige (“unormale”) hendelser til politiet.

Utstyr på bil

- 1 stk. ABC brannslukker 2 kg tørt pulver og i tillegg:
 - Tillatt totalvekt over 7,5 tonn – brannslukkere som inneholder minst 10 kilo.
 - Tillatt totalvekt over 3,5 tonn og inkludert 7,5 tonn – brannslukkere som inneholder minst 6 kilo.
 - Tillatt totalvekt inkludert 3,5 tonn – brannslukker som inneholder minst 2 kilo.
- Brannslukkerne kontrolleres årlig av godkjent firma som påsetter oblat som viser neste kontrolldato.
- Oransjefarget skilt, godt synlig foran og bak på bil/tilhenger.
- 2 stående varselsignaler (reflekterende kjegler, triangler eller blinkende oransje- fargede lykter som er uavhengig av kjøretøyets elektriske anlegg).
- 1 stoppekloss pr. kjøretøy.
- Varselvest/varselklær for kjøretøyets mannskap.
- Håndlykt, gnistfri, for kjøretøyets mannskap.
- Nødvendig utstyr for å iverksette umiddelbare sikringstiltak/ spesielle tiltak, som beskrevet i skriftlige instruksjoner.
- Personlig sikkerhetsutstyr når ADR krever det, se skriftlige instruksjoner.

Merking av transportenhet/vekselpåbygg

Merking ved transportenhet/vekselpåbygg (container).

Vekselpåbygg:

- Ved fremføring på jernbane eller kombinasjon av vei og jernbane plasseres faresedler tilsvarende godset på vekselpåbyggets fire sider. Krav til merking gjelder selv om transporten foregår iht. “1.1.3.6”.

- Ved fremføring kun på vei behøver ikke vekselpåbygget å merkes med faresedler. Ved transport av klasse 1 og 7 skal det allikevel merkes med faresedler på begge sider og bak.
- Ved transport av gass merkes enheten bak med egen fareseddel, med tekst: “Advarsel - Ingen ventilasjon – Åpnes med forsiktighet”.

Bil:

- Oransjefarget skilt plasseres godt synlig foran og bak.
- Ved transport av klasse 1 og 7 skal det merkes med faresedler på begge sider og bak.
- Ved transport av gass skal kjøretøyet merkes bak med egen fareseddel, med tekst: “Advarsel - Ingen ventilasjon – Åpnes med forsiktighet”.

Hvis transportenheten ikke er rett merket, mangler transportdokumenter, nødvendig utstyr eller lignende, vil sjåføren ved kontroll bli ilagt bot / transportforbud. Ved alvorlige mangler kan bilsertifikatet bli inndratt. Husk: De oransjefargede skiltene skal være montert slik:

Hvis “elgfanger” er montert skal skiltet monteres foran på denne. De oransje skiltene skal alltid være tildekket når det ikke er farlig gods i lasten.

Regler i PostNord AS

Avviksrapportering.

Oppdages avvik, benytt "Avviksskjema ADR – farlig gods".

Se kvalitetsystemet/hms-skjema.

Avviket meldes avsenderterminalen.

Gods som ankommer uten transportdokumenter.

Se prosedyre i Kvalitetssystemet/HMS.

Behandling av skadet farlig gods.

Se prosedyre i Kvalitetssystemet/HMS

- Vurder situasjonen.
- Sperre av/sikre området.
- Meld fra til overordnet som innhenter informasjon om det skadede godset via transportdokumentene.
- Om nødvendig, kontakt brannvesenet.

Rapportering av uhell

Se prosedyre i Kvalitetssystemet/HMS. Oppstår uhell skal dette meldes overordnet og sikkerhetsrådgiver straks. Rapport skrives og sendes nærmeste overordnede og sikkerhetsrådgiver.

***) Unntak:**

PostNord er underlagt Postlovens §32 og Postforskriftens §5 for sendinger inntil 20 kg. Når det gjelder farlig gods betyr dette at PostNord skal informere brukerne på en hensiktsmessig måte om hvilket innhold som ikke er tillatt å sende. Dette gjøres gjennom salgsvilkår og produktinformasjon. Videre kan PostNord undersøke, og om nødvendig selv eller ved hjelp av kompetent personell, åpne en postsending når det er mistanke om at sendingen i seg selv er farlig å sende, eller det er mistanke om at den ikke er forsvarlig innpakket og av den grunn antas å kunne skade terminal- og distribusjonsnettene eller andre sendinger. PostNord kan destruere postsending som er farlig å sende, men skal før destruksjon om mulig informere avsenderen.

Tiltak veduhell

1. Hindre personskade / tap av menneskeliv
2. Hindre forurensing / skade på miljø.
3. Begrense økonomiske tap.

Tiltak ved uhell

- Ta ledelsen
- Sikre skadestedet
- Få oversikt
- Varsle brannvesen 110
- Skru av motor
- Sikre at de bevisstløse har frie luftveier
- Evt. hjerte-/lungeredning
- Stoppe blødning
- Hindre nedkjøling
- Snakk med de forulykkede

Melding om uhell

Hvem: Navn.

Hva: Hva er hendt, antall skadde/skader. Farlig gods?

Hvor: Nøyaktig stedsangivelse for ulykken.

Ikke legg på, få meldingen bekreftet!

Biluhell

- Slå av motoren
- Ta med transportuhellskort
- Ta med ADR utstyret
- Ved brann - iverksett slukking straks
- Sikre området, utplasser oransje lykter o.a.
- Ved lekkasje - ha brannslukker i beredskap
- Røykeforbud
- Husk vindretningen, stå i le.

Personskade, sjekk:

- Bevissthet
- Åndedrett
- Sirkulasjon/puls

Sjekk kontinuerlig

- **skaden kan utvikles/forverres.**
- Snakk til pasienten
- Sepå pasienten
- Ta på pasienten

Tiltak veduhell

110 BRANN

112 POLITI

113 AMBULANSE

Husk!:

Farlig gods kan være pakket som "begrenset mengde" eller stoffet kan være så fortynnet at det ikke omfattes av ADR reglene. Merkingen kan derfor mangle eller være vanskelig å oppdage.

Skal du håndtere kolli som er våte, bruk alltid hansker. Vask hendene etter håndteringen.

Hvis du er usikker, kontakt formann/teamleder/avdelingssjef eller sikkerhetsrådgiver.

Faresedler				
Forklaring, se kapittel 5.2 (og kapittel 5.3 for nr. 7D)				
Klasse 1	Nr. 1.1	Nr. 1.2	Nr. 1.3	Nr. 1.4
	**) Fargenavn *) Risiko for berøringsskader	*) Risiko for berøringsskader	*) Risiko for berøringsskader	*) Risiko for berøringsskader
Klasse 2	Nr. 2.1	Nr. 2.2	Nr. 2.3	Nr. 2.4
Klasse 3	Nr. 3.1	Nr. 3.2		
Klasse 4	Nr. 4.1	Nr. 4.2	Nr. 4.3	Nr. 4.4
Klasse 5	Nr. 5.1	Nr. 5.2	Nr. 5.3	
Klasse 6	Nr. 6.1	Nr. 6.2		
Klasse 7	Nr. 7.1	Nr. 7.2	Nr. 7.3	Nr. 7.4
Klasse 8	Nr. 8.1			
Klasse 9		Klasse 9		

Merking av litiumbatterier

Spesiell bestemmelse SP188 endres og det innføres et nytt merke for litiumbatterier der SP 188 er gjeldende.

Dimensjonene skal være 120 x 110 mm.
* skal erstattes med riktig UN-nummer og
** skal erstattes med et telefonnummer for tilleggsinformasjon.

Litiumbatterimerke

Fareseddel 9A

Merking			
Begrenset mengde (1) Forklaring, se kapittel 3.4	Begrenset mengde (2) Forklaring, se kapittel 3.4	"Løstleie mengde" Forklaring, se kapittel 3.5	
Orienteringspiller Forklaring, se kapittel 5.2	Orienteringspiller Forklaring, se kapittel 5.2	Orienteringspiller Forklaring, se kapittel 5.2	Orienteringspiller Forklaring, se kapittel 5.2
Rangeringsmerke for jernbære Forklaring, se kapittel 5.3	Rangeringsmerke for jernbære Forklaring, se kapittel 5.3	Eksempl på orange skilt Forklaring, se kapittel 5.3	Eksempl på orange skilt med farer og UN nr. Forklaring, se kapittel 5.3
Merke for miljøfarlig Forklaring, se kapittel 5.2	Varselmerke for laste- og løsearbeid med farlig gods (pilot for kapping eller kundeprioritet) Forklaring, se kapittel 5.5	Merke for oppvarmede produkter Forklaring, se kapittel 6.3	Merke for desimertert lastebil. Forklaring, se kapittel 5.3

ADR er inndelt i 9 (13) klasser:

1. Eksplosive stoffer og gjenstander
2. Gasser
3. Brannfarlige væsker
- 4.1 Brannfarlige faste stoffer
- 4.2 Selvantennende stoffer
- 4.3 Stoffer som avgir brennbare gasser ved kontakt med vann
- 5.1 Oksiderende stoffer
- 5.2 Organiske peroksider
- 6.1 Giftige stoffer
- 6.2 Infeksjonsfremmede stoffer
7. Radioaktivt materiale
8. Etsende stoffer
9. Forskjellige farlige stoffer og gjenstander

PostNord AS
Norge

T +47 98709300

Postboks 6441 Etterstad
0605 Oslo

postnord.no